

NOTAT

Fra: Center mod Menneskehandel

Til: Ministeriet for Ligestilling og Kirke

Resumé: Besvarelse af Ligestillingsudvalgets alm. del spørgsmål 2 af 5. oktober 2012 vedr. Italiens arbejde for at bekæmpe menneskehandel og herunder for, hvilken hjælp de tilbyder for menneskehandlede kvinder.

Dato: 23.10.2012
Voksenenheden
Sagsnr: 12/036037
mgr@socialstyrelsen.dk

ITALIEN

Italien er både modtager- og transitland for menneskehandel. Menneskehandel til seksuel udnyttelse er fortsat den mest registrerede form for menneskehandel (ca. 80 pct.), men handel til tvangsarbejde (primært til landbruget og servicesektoren), tiggeri og kriminalitet er stigende.

National handlingsplan

Departementet for Ligestilling påbegyndte i januar 2011 arbejdet med en national handlingsplan til bekæmpelse af menneskehandel i samarbejde med nationale relevante aktører - herunder NGO'er, med henblik på en yderligere styrkelse af den eksisterende nationale strategi på feltet.

Straf til bagmændene

Lov 228/2003 blev vedtaget i det italienske parlament i august 2003 og er den første italienske lov, der direkte gør trafficking strafbar. Loven bruger FN's trafficking protokols definitioner og har strenge straffe for bagmændene (8-20 års fængsel) (jævnfør lovens artikel 601) – straffene skærpes ved menneskehandel med børn.

Retslig praksis og politiske tiltag i indsatsen mod menneskehandel i Italien

Den italienske indsats til bekæmpelse af menneskehandel baserer sig på to beskyttelsesprogrammer. Dels et kortsigtet hjælpeprogram (artikel 13 i lov nummer 228 fra 2003); dels et langsigtet beskyttelsesprogram, der giver mulighed for midlertidig opholdstilladelse (artikel 18 af immigrationslovens dekret nummer 286/98 fra 1998).

Artikel 13

Under artikel 13 tilbydes beskyttelse og umiddelbar støtte i form af ophold på krisecenter, social- og sundhedsmæssige ydelser. Der gives i første omgang støtte i 3 måneder, med mulighed for forlængelse med yderligere 3 måneder. Er der behov for yderligere, kan ofre tilbydes støtte under artikel 18.

Artikel 18

Under artikel 18 får ofre for menneskehandel en særlig form for opholdstilladelse i Italien, samtidig med at de forpligter sig på at deltage i program om social assistance, beskyttelse og integration, der varetages af NGO'er.

Det centrale i forhold til artikel 18 er, at ofret deltager i programmet. En af tankerne bag artikel 18 er, at ofret ved tildeling af rettigheder og beskyttelse i højere grad indvilliger i/ønsker at samarbejde med myndighederne i forhold til efterforskningen af sagen.

Deltagelse samt opnåelse af opholdstilladelsen kræver ikke nødvendigvis et direkte samarbejde med retsmyndighederne. Artikel 18 kan udløse to forskellige former for midlertidig opholdstilladelse. Dels en 'humanitær'/'social' opholdstilladelse; dels en 'juridisk' opholdstilladelse.

Den sociale opholdstilladelse kan initieres ved, at en hjælpeorganisation (offentlig eller NGO) indstiller et offer til opholdstilladelse, hvis ofret er i umiddelbar fare eller har været udsat for vold eller grov udnyttelse. Det er dog i sidste ende politiet, der på denne baggrund anmoder om en opholdstilladelse til ofret. Ofret er ikke forpligtet til at samarbejde med retsmyndighederne og/eller anklage bagmændene, men forventes at give omfattende information til politiet via de sociale aktører.

Ved den juridiske opholdstilladelse er det politiets anklager, der på baggrund af ofrets vidneforklaring og sagsakterne indstiller et offer til opholdstilladelse. Dette inkluderer samarbejde med myndighederne, i form af politi og anklagemyndighed, og er den mest udbredte praksis.

Det er vigtigt at bemærke, at der ikke er tale om en permanent opholdstilladelse, men et særligt system, hvor der først gives 3 måneders ophold med mulighed for forlængelse til i alt 6 måneder (ifølge Art.13) efterfulgt af 6 måneders ophold med mulighed for yderligere forlængelse med 6 måneder (ifølge Art.18). I særlige situationer kan opholdstilladelsen forlænges med 2x6 måneder.

Herefter er opholdstilladelsen betinget af, om ofret har fundet et fast arbejde eller er i gang med en uddannelse ved en offentlig uddannelsesinstitution. Er det ikke lykkedes at finde arbejde indenfor perioden (normalt det første halvandet år), gives der ikke yderligere opholdstilladelse.

Har ofret fast arbejde, når opholdstilladelsen udløber, kan opholdstilladelsen fornyes, indtil arbejdskontrakten ophører. Opholdstilladelsen ændres herved fra en 'social beskyttelsesopholdstilladelse' til en arbejdstilladelse eller til en uddannelsesmæssig opholdstilladelse. Der kan med tiden søges om permanent opholdstilladelse. Opholdstilladelsen ophæves, hvis ofret forlader integrationsprogrammet eller opfører sig på måder, der ikke kan forenes med programmets mål.

Artikel 18 er således et retsligt instrument men også et humanitært tiltag. Via artikel 18 gives beskyttelse og assistance til menneskehandels ofre, der ellers ofte ville blive betragtet som lovovertrædere og ikke ofre.

Der er i perioden 2000-2010 givet ca. 6.990 sådanne opholdstilladelser til ofre for menneskehandel i Italien. Det er væsentligt at Italien samtidigt samarbejder med IOM om hjemsendelser af ofre for menneskehandel. Mere end 200 ofre er hjemrejst med støtte via IOM.

Indholdet i det sociale beskyttelsesprogram

Statens program om social beskyttelse og assistance giver adgang til sociale og sundhedsmæssige hjælpeforanstaltninger, til uddannelsesinstitutioner og adgang til arbejdsmarkedet. Det vil sige, at ofret kan arbejde, studere samt få social- og sundhedshjælp.

De sociale beskyttelsesprogrammer i Italien tilbyder ikke det samme, men giver ofrene (der fokuseres på kvinder og børn) et højt niveau af social beskyttelse, hvilket for eksempel inkluderer:

- Særlig opholdstilladelse
- Beskyttelse
- Passende bolig
- Information om deres rettigheder
- Assistance fra social- og sundhedssektoren
- Læge- og psykologhjælp
- Hjælp til at finde arbejde
- Erhvervsuddannelse
- Undervisning i Italiensk
- Juridisk rådgivning
- Adgang til en kompetent tolk under retssagen

Der er forskellige typer herberg og projekter for menneskehandelsofre i landet, og et offer kan komme til at deltage i/bo på ét eller flere af disse, for eksempel:

- Krisecentre
- Primære hjælpecentre, hvor hjælpeforløbet begynder
- Sekundære hjælpecentre, hvor hjælpeforløbet fortsættes
- Selvhjælphuse
- Programmer uden ophold
- Programmer omfattende familiepleje

Sociale tiltag under artikel 18

Departementet for Ligestilling koordinerer programmer og sociale tiltag, der udspringer af artikel 18, og fungerer som tovholder på en tværministeriel kommission med ansvar for implementeringen af Artikel 18.

I perioden 2000-2010 blev 640 projekter i form af modtagelsescentre, der udbyder programmer for social beskyttelse skræddersyet til ofrets behov, implementeret.

I samme periode blev 146 korterevarende projekter under artikel 13 støttet.

Fra 2000 til 2010 blev 18.196 personer assisteret under artikel 18 (heraf 994 mindreårige).

2.191 blev assisteret under artikel 13.

Hotline

En statsfinansieret hotline, hvortil ofre, kunder osv. kan ringe og få hjælp fra professionelle og tidligere menneskehandels ofre. Numero Verde har et hovedkontor, der sorterer opkaldene til 14 regionale afdelinger i Italien.

Udpegning af kontaktpersoner i politiet

I hver politikreds er der udpeget en kontaktperson med særlig viden om menneskehandel.

Hjemsendelse

De ofre, der ikke vil forblive i landet, assisteres til frivillig repatriering og reintegration i hjemlandet i samarbejde med Indenrigsministeriet og IOM.